

Intellectual Property for Digital Content

Midterm

Edited 0
26/1/2018

คำศัพท์

Convention	อนุสัญญา	Intellectual Property	ทรัพย์สินทางปัญญา
Copyright *	ลิขสิทธิ์	Jurisdiction	เขตอำนาจศาล
Damage	ความเสียหาย	Limitation of Liability	ข้อจำกัดความรับผิด
Derivative work	การดัดแปลงงาน / งานดัดแปลง	Obligation	ข้อผูกพัน / ข้อผูกมัด
Disclaimer	การปฏิเสธความรับผิดชอบ	Patent *	สิทธิบัตร
Endorse	รับรอง	Proprietary Software	ซอฟต์แวร์ที่มีลิขสิทธิ์
Exclusive right	สิทธิแต่เพียงผู้เดียว	Publication	การตีพิมพ์
Fair Use	การใช้งานโดยธรรม	Reserve the right	สงวนสิทธิ์
Indemnify	จ่ายค่าชดเชย	Revoke	เพิกถอน
Infringement *	การละเมิด	Trade mark	เครื่องหมายการค้า
Third party	บุคคลที่สาม / บุคคลภายนอก	Warranty	การรับประกัน
Sole	เพียงผู้เดียว(only)	Plagiarism	การคัดลอกผลงานโดยไม่ อ้างอิง
Trade secrets	ความลับทางการค้า	Confidential information	ข้อมูลอันเป็นความลับ
Trade name	ชื่อทางการค้า	Goodview	ค่าความนิยม
Work for hire	จ้างทำของ	Cite	อ้างอิง
Proprietary Use	ใช้งานเหมือนกับเป็นของตัวเอง / มีลิขสิทธิ์	Granted	ยินยอม
Licensors Discretion Restriction Consent form	ผู้สร้างสรรค์	Licensees	ผู้ใช้งานผู้อื่นไปใช้

Introduction of Intellectual Property

Intellectual Property (IP) คือ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ต้องทำออกมาให้เห็นเป็นชิ้นงาน เพราะเวลา
มีปัญหา ความคิดไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าใครเป็นเจ้าของ

IP ให้ความคุ้มครอง ผู้สร้างสรรค์ และสาธารณชน

ทรัพย์สินทางปัญญา แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. Industrial Property: ทรัพย์สินในเชิงด้านอุตสาหกรรม

[อนุสัญญา Paris]

- Patent (สิทธิบัตร): ขั้นตอน วิธี algorithm [ต้องจดทะเบียนถึงจะได้รับการคุ้มครอง]
- Trademark: เครื่องหมายการค้า

2. Copyright (ลิขสิทธิ์): สิทธิในการเขียน สิทธิในการคัดลอก [ไม่ต้องจดทะเบียน ได้รับการคุ้มครองทันที]

[อนุสัญญา Bern]

- Literary work: งานเขียน
- Film: งานภาพยนตร์
- Music: งานเพลง
- Artistic work: รูปภาพ ภาพถ่าย

Copyright (ลิขสิทธิ์)

สิ่งที่กฎหมายลิขสิทธิ์คุ้มครอง

- งานเขียน (วรรณกรรม, source code)
- ภาพวาด
- รูปถ่าย
- ภาพวาดลายเส้น
- งานภาพยนตร์, งานแพร่เสียง/ภาพ
- เพลง
- ท่ารำ, ท่าแสดง
- รูปปั้น

สิ่งที่กฎหมายไม่คุ้มครอง

- ความคิด
- ข้อเท็จจริง
- การดัดแปลงงาน (derivative work)
- การคัดลอกงานของผู้คนอื่นมาดัดแปลง (plagiarism)
(ถ้าอ้างอิงไม่ถือว่า plagiarism)

ใครบ้างที่กฎหมายลิขสิทธิ์คุ้มครอง

- ผู้ที่สร้างสรรค์
- ผู้ที่ได้รับสิทธิไป

คุ้มครองอะไรบ้าง

- ทำให้ผู้มีสิทธิในงานอันมีลิขสิทธิ์ มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว(Exclusive right)ในการ
 1. ทำซ้ำหรือดัดแปลง
 2. เผยแพร่ต่อสาธารณชน
 3. ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนา
 4. ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น
 5. อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ 1, 2 หรือ 3

Avoiding Infringement (การหลีกเลี่ยงการละเมิด)

1. **อย่าเอา content มาจาก Internet** เพราะ content ที่อยู่บนInternet ไม่ได้เป็น public domain แต่ถ้าจะทำให้เป็น public domain ผู้เขียนจะต้องระบุไว้หรือประกาศว่าสามารถเผยแพร่ คัดลอกได้
Public domain = ผลงานที่ไม่คุ้มครองด้วยกฎหมายลิขสิทธิ์ ผลงานเป็นของสาธารณชน
2. **งานเขียนไม่จำเป็นต้องระบุว่างานนี้มีลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย** เพราะงานเขียนได้รับการคุ้มครองโดยไม่ต้องจดลิขสิทธิ์
3. **การถ่ายเอกสาร (Scanning) ไม่จำเป็นว่าเป็นการสร้างผลงานใหม่** และก็ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เช่น การScanภาพถ่ายจากหนังสือ ให้เป็นไฟล์ภาพบนคอมพิวเตอร์, การทำให้ภาพต่างจากต้นฉบับโดยการ กลับด้านรูปภาพ ปรับแต่งสีบนรูปภาพ เป็นต้น
4. **การถ่ายภาพนิ่งของวิดีโอถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์**
5. **ลิขสิทธิ์ไม่คุ้มครอง** เช่น ฟอนต์ทั่วไป รูปgeometric shape(รูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม) เป็นต้น

How to avoid Plagiarism (ผู้สร้างสรรค์จะป้องกันไม่ให้ผู้อื่นคัดลอกงานตนได้อย่างไร)

- ไม่สามารถป้องกันได้

Plagiarism = การเอาข้อความบางส่วนของผู้อื่นมา **และไม่ได้อ้างอิง**

Expiration of Copyright (อายุการคุ้มครองของลิขสิทธิ์)

ประเภทงาน	ผู้สร้างสรรค์	ระยะเวลา	เริ่มนับเมื่อ
งานทั่วไป เช่น งานวรรณกรรม, การแสดง, งานประติมากรรม	บุคคลธรรมดา	50 ปี	ผู้สร้างสรรค์(คนสุดท้าย)ตาย
	นิติบุคคล		สร้างสรรค์งาน
ภาพถ่าย ภาพยนตร์ เสียง	ทั้งบุคคลและนิติบุคคล		ถ้าไม่ทราบ ให้ดูจากการโฆษณางาน
งานที่สร้างโดยการจ้าง	ทั้งบุคคลและนิติบุคคล		
งานศิลปประยุกต์	ทั้งบุคคลและนิติบุคคล	25 ปี	
** กรณีได้มีการโฆษณาแล้วในระยะเวลาคุ้มครอง จะคุ้มครองต่อไปอีก 50 ปี นับจากวันโฆษณา (งานศิลปประยุกต์ คุ้มครองต่อ 25 ปี) โฆษณางาน เช่น การออกแสดงสาธารณะ, การจัดนิทรรศการ, โฆษณาให้ผู้อื่นรับรู้, เขียนในหนังสือพิมพ์-นิตยสาร เป็นต้น			

พรบ. 2558

- การถ่ายภาพ หรือบันทึกวิดีโอในโรงภาพยนตร์ **ถือว่าผิด**
- การดัดแปลงเพื่อประโยชน์ของผู้พิการ **ถือว่าไม่ผิด**

การโอนลิขสิทธิ์

- สามารถโอนลิขสิทธิ์ทั้งหมดหรือแค่บางส่วนได้
- ถ้าไม่ได้โอนให้ทางมรดกต้อง **ทำหนังสือและลงลายมือชื่อ ผู้โอนและผู้รับโอน**
- สามารถกำหนดระยะเวลาที่จะมอบสิทธิได้ (default = 10 ปี) โดยต้อง **ไม่เกินอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์**

การละเมิดลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์

- ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนา

เมื่อรู้อยู่แล้วว่างานนั้นมีลิขสิทธิ์ แล้วยังกระทำได้ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์

- พวกกู้กาไรอะ
 - ข่าย จับได้ตอนขาย โดนล่อซื้อ 55
 - มีไว้เพื่อขาย จับได้ว่ามีเก็บไว้เพื่อขาย มีไว้ในโกดัง
 - เสนอขาย คือไม่ได้ขายอะ แค่เสนอ 555
 - ให้เช่า ก็ให้เช่าไง
 - เสนอเช่า
 - ให้เช่าซื้อ
 - เสนอให้เช่าซื้อ
- เผยแพร่ต่อสาธารณะ
- แจกจ่ายในลักษณะที่จะทำให้เจ้าของเกิดความเสียหาย

เกิดอะไรขึ้นเมื่อลิขสิทธิ์หมดอายุ

- งานนั้นเป็นของสาธารณะ(Public Domain) ใครจะเอาไปทำไรก็ได้ ไม่ถือว่าละเมิดแล้ว

การรับจ้างเพื่อสร้างสรรค์งาน

- **การจ้างแรงงาน :** ผู้สร้างสรรค์อยู่ในฐานะพนักงานหรือลูกจ้าง
 - ลิขสิทธิ์ของงานเป็นของผู้สร้างสรรค์
 - นายจ้างสามารถนำเผยแพร่ต่อสาธารณะชนได้ตามวัตถุประสงค์ของการจ้างงาน
 - นายจ้างสามารถตกลงเรื่องสิทธิก่อนการจ้างงานได้
- **การจ้างทำของ :** ผู้สร้างสรรค์อยู่ในฐานะรับจ้าง
 - ลิขสิทธิ์ของงานเป็นของผู้ว่าจ้าง
 - ผู้ว่าจ้างสามารถตกลงเรื่องสิทธิก่อนการจ้างงานได้

Fair Use (การใช้งานโดยธรรม)

Fair use หมายถึง การใช้ลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยชอบธรรม (มีเหตุผลบางอย่างให้การกระทำนั้นถูกกฎหมาย) อยู่ในข้อตกลงของ TRIPs ข้อที่ 13

หลักของ fair use

การกระทำงานโดยงานมีลิขสิทธิ์เป็นของผู้อื่น โดยไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ของเจ้าของลิขสิทธิ์

แรงจูงใจในการ fair use

หลักๆ คือ ทำเพื่อการศึกษา การวิจัย และในงานราชการ

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตาม พรบ.

- หากการกระทำนั้นไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ เช่น การศึกษา, วิจัย
- ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง เช่น ร้องเพลง (หากนำเพลงมาร้องตามรายการทีวี ถือว่า ละเมิด ต้องขอและจ่ายเงินก่อน)
- ดิชม วิจารณ์ และแนะนำผลงาน
- เสนอรายงานข่าวต่อสื่อมวลชน แต่เจ้าของต้องรับรู้ เช่น นำเรื่องย่อของละครมาแปะในเว็บ
- ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง
 - เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาล
 - เพื่อประโยชน์ในการสอนของ มิได้หากำไรแต่อย่างใด
 - นำมาทำสรุป เพื่อแจกจ่ายแก่ผู้เรียน
 - นำมาใช้ในการถามและตอบในการสอบ
 - คัดลอกงานบางส่วน โดยเจ้าของรับรู้ เช่น การเขียนอ้างอิง เป็นต้น
 - การทำสำเนา/การถ่ายเอกสารเนื้อหาไม่เกิน 10% ของหนังสือ **ไม่ถือว่าผิด**

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับโปรแกรมคอมพิวเตอร์

- วิจัยและศึกษาโปรแกรม
- ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงาน
- ทำสำเนาได้ แต่ห้ามขาย
- ใช้เพื่อประโยชน์ของศาล หรือ เจ้าหน้าที่
- ใช้ในการถามตอบในการสอบ
- ดัดแปลง ในกรณีที่ต้องใช้
- ทำสำเนาโปรแกรมเพื่อเก็บรักษา ไว้อ้างอิงและค้นคว้าเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ข้อยกเว้นสำหรับ การกระทำ ของ บรรณารักษ์

- ใช้เพื่อห้องสมุด หรือ ให้แก่ห้องสมุดอื่น
- ทำซ้ำได้บางตอน โดยมีจุดประสงค์เพื่อการวิจัยและศึกษา เท่านั้น

การดาวน์โหลดข้อมูลอินเทอร์เน็ตโดยบรรณารักษ์

- ดาวน์โหลดไว้เพื่อให้บริการ
- บรรณารักษ์อาจไม่ทราบว่าผู้ใช้บริการจะนำบทความที่ตนดาวน์โหลดไปใช้ในประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ถ้า **บรรณารักษ์ไม่ทราบ ก็ไม่ผิด**

Free Software (ซอฟต์แวร์เสรี)

Free Software = ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ได้

Software License

Open source software license

GPL (General Public License)

- เป็นซอฟต์แวร์เสรี
- เสรีภาพในการใช้งาน
- เสรีภาพในการศึกษาการทำงานของโปรแกรม
- เสรีภาพในการแก้ไขโค้ด
- เสรีภาพในการจำหน่ายโปรแกรม
- เสรีภาพในการปรับปรุง
- **มีเงื่อนไขว่า การนำไปใช้หรือพัฒนาต้องใช้ GPL เหมือนเดิม**
- **ต้องเผยแพร่ source code**
 - ยอมให้เปิดเผย source code ได้เป็นเวลา 3 ปีเท่านั้น นับแต่เผยแพร่ object code

เงื่อนไข

1. การทำซ้ำหรือเผยแพร่ ต้องแสดงคำบอกกล่าวลิขสิทธิ์(ใช้licenseอะไร), คำปฏิเสธการรับประกัน (ไม่รับผิดชอบความเสียหาย) และมอบสำเนาของสัญญาไปพร้อมกับโปรแกรม
2. ดัดแปลงสำเนาของโปรแกรมได้ แต่ต้องทำตามเงื่อนไข a. ในไฟล์ที่แก้ไขต้องมีคำบอกว่าคุณคือใครแก้ไขอะไร วันไหน b. อนุญาตต่องานโดยรวมทั้งหมดตามข้อความในสัญญาเดิม

LGPL (Lesser General Public License)

- ใช้กับไลบรารีซอฟต์แวร์
- ไม่จำเป็นต้อง open source โปรแกรมที่เราเขียน
- โปรแกรมที่พัฒนาต่อไม่บังคับว่าต้องเป็น LGPL
- **แต่ต้องระบุชัดเจนว่าได้นำ software ใดมาพัฒนาบ้าง**

Permissive Software License

คือ free software license ที่ไม่มีเงื่อนไขผูกมัดมาก (ข้อกำหนดน้อยกว่า) **ซึ่งไม่รับประกันว่าในอนาคตซอฟต์แวร์นั้น ยังคงเป็นซอฟต์แวร์เสรีอยู่หรือไม่**

BSD license (Berkeley Software Distribution)

- คนที่แก้ไขเงื่อนไขได้ต้องเป็นหน่วยงานที่ดูแล Free Software เช่น Unix
- อนุญาตให้เผยแพร่ ส่งต่อซอฟต์แวร์ อย่างไม่จำกัด **ต้องเปิดเผย Source Code**
- เงื่อนไขคล้ายกับ GPL
- สามารถแก้ไขซอฟต์แวร์ได้โดยไม่ต้องขออนุญาต
- ซอฟต์แวร์ที่ได้รับการแก้ไข และส่งต่อ (มี Version ใหม่) ไม่จำเป็นต้องใช้ License เดิม
- สามารถใช้ในลักษณะที่เป็น Proprietary Use (ใช้งานเหมือนกับเป็นของตัวเอง/มีลิขสิทธิ์) และปิด Source Code เพราะเป็นซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์

MIT license (Massachusetts Institute of technology) เป็นที่นิยม(มากกว่า GPL)

- สามารถใช้ร่วมกับ GPL ได้
- **อนุญาตให้ซอฟต์แวร์ที่เป็น MIT license สามารถนำมาใช้ร่วมกับ Proprietary Software ได้** แต่ต้องแจ้ง/ระบุไว้ว่าใช้ license นี้
- MIT license สามารถรวมกับ GPL/Copyleft ได้

ASL (Apache License)

- อนุญาตให้มีการแก้ไข Source Code
- สามารถเผยแพร่ ส่งต่อ ได้
- การซอฟต์แวร์ที่มีการแก้ไข เวลาเผยแพร่ส่งต่อไม่จำเป็นต้องใช้licenseเดิม

CC (Creative Common)

- อนุญาตให้ผู้อื่น คัดลอก แจกจ่าย จัดแสดง เผยแพร่ แต่ต้องทำตามเงื่อนไข
- สามารถปรับแต่งเงื่อนไขได้ตามต้องการด้วยการเลือก option ต่อไปนี้
 - แสดงที่มา (BY) : อนุญาตให้คัดลอก เผยแพร่ แต่ต้องมีการอ้างอิง
 - ไม่ใช่เพื่อการค้า (NC) : อนุญาตให้คัดลอก เผยแพร่ แต่ห้ามใช้เพื่อการค้า
 - ไม่ดัดแปลง (ND) : อนุญาตให้คัดลอก เผยแพร่ แต่งงานต้องเหมือนกับต้นฉบับ
 - ใช้แบบอนุญาตเดียวกัน (SA) : ยินยอมให้ดัดแปลงงาน แต่เมื่อเผยแพร่จะต้องใช้สัญญาเดิม

Six license of creative common

1. BY
2. BY NC SA
3. BY ND
4. BY SA คล้าย GPL มากสุด
5. BY NC
6. BY NC ND